

• • •

Tada sam shvatila da sam se upecala.

To nije došlo odjednom. Onako. Malo-pomalo. Kao na koncertu kada se približavaš bini da bolje čuješ i vidiš, samo malkice, pa još malkice, i još nekoliko koraka...

I onda – odjednom si na sredini. Nema napred i nema nazad.

Možeš da se guraš i otimaš, pokušavaš ovo i ono. Možeš da plačeš, da histerišeš, ali ako probaš da kreneš bilo kuda, mogu da te zgaze, uguše... Najbolje je da se tu primiriš. Tu si gde si. I da pokušaš koliko god možeš da uživaš, da maksimalno iskoristiš trenutak, koliko god situacija bila grozna.

Tako je bilo. A nije da nisam pokušala da se maknem odatle, da krenem nekim drugim putem...

Sećam se kako sam svaki put bila odlučna i sigurna da batalim sve, da postanem neko drugi, da odem iz tog usranog sveta, iz te sjebane stvarnosti...

Ali, nešto mi nije dalo. Vuklo me da nastavim tuda kuda sam krenula. Neki glas kao da mi je strogo i primaljivo šaputao: *Moraš, moraš...*

KRAJ

Kraj. Dobra reč. Mada, nije najbolja za početak priče – niti sjajno mesto da se započne život. Ali nismo mogli da biramo...

Naši život počeli su i odvijali se u nečemu što se zove baš tako: „kraj”. Deo grada, koji ima školu, poštu, prodavnicu, igrališta, terene, mračne ćoškovce, sumnjive garaže, išarane zidove... Ma šta sada pričali, svako je voleo svoj kraj jer su tu nastajale uspomene – prvi koraci, odrana kolena, padovi s bicikla, tegljenje piva za ćaleta, partije basketu, kockice i školice – smejanje, suze, svađe... Kraj je jednostavno bio naš svet u kome smo otpočeli život, odrastali i koji je bio jedino mesto na kojem smo tada mogli da zamišljamo to nešto što se zvalo budućnost.

Naš kraj je bio kao i svaki kraj u svakom gradu na svetu. Ili smo tako makar mislili tada, s obzirom da nikada nigde nismo putovali. Kada si u tim godinama, ili misliš da si u najgoroj rupi na zemaljskoj kugli, ili da bolje mesto nisi mogao da poželiš. Ja sam mislila ovo drugo.

Volela sam taj naš običan mali život u kraju. Jedini za koji sam znala. Aleksa, moj stariji brat, sportista kome je lopta bila sve i iznad svega, i ja delili smo sobu. Keva i ćale su se širili u ostatku stana, odlazili na posao, vraćali se, kuvali, prali, drali se na nas, dževali ispred televizora, spavali po podne, tračarili s komšilukom, nervirali se što je luk na Kaleniću jeftiniji nego na Đermu... Idila...

Bili su nekakao razočarani i očajni, stalno u strahu da će nestati brašna i benzina, da će isključiti struju zbog restrikcija, da nas uvek čeka nešto još gore, pa treba biti spreman...

Mi, deca na to nismo mnogo obraćali pažnju. Bilo nam je sasvim dobro. Nismo znali za bolje. Hteli smo da živimo i uživamo u našim malim stvarima, u našim malim životima. Jedino smo to mogli. Sasvim smo bili srećni kada uspemo da preskočimo domaći i otrčimo napolje. Zujali smo po ulicama i parkićima između zgrada s vršnjacima koje smo znali još od pelena. Pljuckalo se kraj zidića, igrao se basket i fudbal, šetale se nove majice i šortsevi, na vokmenima preslušavali tek izašli muzički hitovi... Bilo je jednostavno i obično. Bilo je strava!

Za nas je taj život bio raj na zemlji. U zemlji – koja se tada mogla zvati paklom.

Počele su zloglasne devedesete...

Nismo mnogo znali i nismo pamtili drugačiji život, ali smo shvatali da je prošao nekakav period blagostanja, nekih regresa i bonusa, putovanja bez viza, državnih stanova, sindikalnih odmarališta... da su zavlitali problemi, ratovi, sankcije, restrikcije, nezaposlenost, izolacija... Sve neke reči koje su matorci izgovarali zabrinutih lica, a mi smo klimali glavama i pitali se šta je uopšte strašno u svemu tome? Za nas je sve to bilo normalno, tj. stanje stvari koje smo zatekli kada smo se pojavili na ovom svetu i, čak i da smo mogli da zamislimo, nismo verovali da nešto drugo, bolje i lepše zaista postoji...

U vreme u kome započinje ova priča bila sam jedna od onih maminih devojčica koja je baš tih dana postajala devojčurak, ili kako su tada govorili: klinka iz kraja. Idealne godine u idealno vreme. Zato ću baš ja ovu priču ispričati drugačije – onako kako niko ne očekuje. Baš me briga ako ću nekog da uvredim, iznerviram, ako će neko da viče: „Nije bilo tako”, ako će nekog biti sramota, ako

će se na smrt prepasti... Ovoga puta... Ovoga puta mi niko neće zapušiti usta!

Sve što budem pričala je suva istina. Slobodno možete da proverite kod Minje. Pogađate, moje najbolje drugarice. Jer niko kroz velike promene ne prolazi sam.

Minja i ja smo bile „one dve” oduvek, nikad jedna bez druge, kao subota i petak, delile klupu od osnovne, živele jedna preko puta druge, pa onda lastiš, spomenari, domaći zadaci, prepisivanja, roditeljski sastanci, svađe, suze, pomirenja i svaki dan – opet novi dan za nas. Zajedno smo prolazile detinjstvo, rani pubertet, pa kada smo bile na prekretnici, nismo želele da se neke stvari promene, rešile smo da sačuvamo jedna drugu. Zajedno smo upisale srednju školu (za negu lepote – da hobi pretvorimo u profesiju), provodile zajedno svaki trenutak slobodnog vremena i zajedno nastavile da se družimo sa ekipom iz osnovne – iz kraja.

U srednjoj su se već furali kafići, gledanje u šolju, sportsko klađenje, ali tada je još sve bilo u fazonu ulice. Samo čekaš da se matorci primire uz televiziju, presvučeš se, središ i izletiš napolje. Minja i ja smo se sastajale uvek u pola osam ispred naših zgrada i dosadne komšinice su, kako su govorile, po nama navijale sat. I onda šetnja od ćoška do ćoška, dok sve ne prošpartamo, dok nas svi ne vide, od prodavnice do školskog... Hiljadu priča o tome kako su se obukle one što „misle da su neke ribe”, o profesorkama koje nas mrze, o matorcima koji smaraju... Otpevušimo i neki novi hit, a kad prolazimo pored ekipa koje sede na ćoškovima i kraj zidića i raspravljaju o fudbalu i tučama, onda začutimo sve dok nas neko ne prepozna, pa onda *Ćao! Ćao! Gde si? Tu sam!*, a kad se dovoljno udaljimo – obavezno pitanje *Otkud ti njega znaš?*

Jedino sa starijom ekipom se nikad nismo pozdravljale. Oni su se skupljali ispred dvorišta jedne stare kuće, stalno su se drali, psovali, pretili, pričalo se da krađu kola, diluju drogu i nose pištolje,

i iskreno, pomalo smo se plašile da prolazimo pored njih. To nije bio naš svet. Tada ne.

Pitate me za ljubav? Bilo je i toga. Meni se sviđao Davor. Iz osnovne. Iz osmog dva. Njega nikada nismo sretale napolju. Valjda je učio ili išao u porodične posete, u pozorište i na koncerte. Svako veče sam se doterivala, češljala, pripremala fizički i psihički da ga baš tad slučajno sretnem. Ali to nikako da se desi. On je bio, ono što se kaže, fino dete. Obučen, ispeglan, sladak, pametan, išao je u gimnaziju, imao super ocene, družio se sa isto tako finom decom, matorci su mu bili „na nivou” i uglašeni, a Minja me je normalno proganjala kako je on štreber i smarač i da ne bi znao šta da radi kad bih ga kidnapovala i skinula se gola pred njim...

I tako smo se smejale, i vrištale, i po stoti put prolazile istim ulicama, i sutra, i prekosutra, i sledeće nedelje opet, i da su me tad pitali, moglo je, što se mene tiče, tako da potraje zauvek.

Ali nije...

U svačijem životu postoji trenutak kada kao da neko povuče crtu i vikne *Start!* Tako je bilo i sa mnom. U stvari, da budem iskrena, bilo je nekoliko tih početaka posle kojih ništa više nije bilo kao pre... Ali, sada govorim o onom koji je za mene ipak bio najveći početak, najvažniji početak, kralj početaka, budući da se rođenja baš i ne sećam.

POČETAK (*START*)

Vidim sve kao da se dešava sad. Neka čudna jeza mi prolazi niz kičmu, leptirići kolaju po stomaku, srce lupa, sve se vrti, telo treperi i noge lebde iznad površine. Žurka! Prva prava žurka. Ono o čemu svi pričaju. Ludilo! Provod! Sonjin rođendan! Kao kad sam dobila prvi bicikl. Ma još jače. Struja u glavi! Doći će svi – cela naša ekipa. Valjda će dečaci hteti da igraju. Dečaci? Momci? Oni što po čitav dan samo pričaju o fudbalu i igricama. Smaraće se dok mi đuskamo. Sto posto. Uh! Valjda će ovaj put biti drugačije. Sve devojke će biti u natkolenicama. Jebiga, kad su preskupe, pa ih nemam. Keva kaže da ima neke svoje čarape iz mladosti (Mogu misliti!), pa će ih skratiti da mi napravi... Ako ne budu šit, onda okej, nosim ih. Malo ću i da se našminkam. Valjda će me pustiti keva, jebote, u srednjoj školi sam. Biće tu i Davor. Ne mogu da dođem ovakva, pogledaj mi bubuljice, sve majonezara do majonezare. Moram to da pokrijem. Nestalo mi korektora! Gde baš sad...

Usred tog haosa ćale se našo pametan da me vaspitava.

– Zašto si izbacila čitav orman na krevet? Je l' tako izgleda dečja soba, kao brlog? Ama, ti si prevrnula celu sobu naopačke!

Da imam vremena za raspravu, odbrusila bih mu da mi se upravo prevrće sve pred očima, sa svim ormarima i svim krevetima sveta, i da prestane više da našu sobu naziva dečjom!

– Aleksa izlazi napolje, spremam se! – pokušavam da sebi obezbedim prostor.

Zar on ne shvata šta se dešava? Zašto se muva tu i razvlači?! Natkolenice su kul, keva je car, šminka – vrh! Nek srce prestane ovako da lupa, ugušiću se. Pred vratima sam. Krećem!

Sonja živi na četvrtom spratu. Nikad nismo bile najbolje, ali smo bile dobre. Vezivale su nas uspomene na igre ispred zgrade, sankanje, sva ona prva sećanja koja deliš ne sa onima koji bi želeli da ti budu važni, već sa onima koji su jednostavno tu.

Sonja je bila kraljica muzike. Uvek je imala neku super opremu – novi stub i zvučnike, i snimala na kasete sve nove pesme s radija. I sada je iznutra treštalo. Tresla se cela zgrada. Grupa Ruž, naš omiljeni domaći pop bend. Uh! Ovo je strava hit! Zvonim. Velika vrata se otvaraju.

– Srećan rođendan i da porasteš velika! – vučem joj uši.

Ulazim bojažljivo. Tlo se leluja pod nogama. Svi su tu. Dečaci posedeli okolo, ženski svet stoji po ćoškovima, već hvataju ritam i tračeve *Draganu Miloš pitao da pođu?!*

I sada mogu da vidim ceo Sonjin stan – običan, kao naš: regal, garnitura, tepih sa standardnom šarom.

Na stolu sendviči od francuskog hleba. Koka-kola. Pivo. Matorci nisu tu, pa muzika može još malo jače. Osećam kako me svi gledaju dok ulazim. Crni minić i natkolenice, kao u onom Đoganijevom spotu. Dolazim do Minje. Ona se strava našminkala.

– Gde ste ženske? E, super ti je senka! Baš ste se doterale! – kažem i pridružujem se ekipici oko nje.

– On je tu. Jesi ga videla?

– Ko? – pravim se blesava.

– Znaš ti ko, Davor.

– Ma pusti.

– Sladak je, ali se obuko ko neki štreber. Da dođe takav u našu školu, svi bi mislili da je krenuo na maskenbal – imitira ga Minja kroz smeh.

Cela ženska klapa se kikoće. Smejem se i ja dok iz zvučnika dolaze neke romantične reči...

Ne mogu da se smirim ovako. Hvatam ga pogledom. Joj, sladak je ko lutka. Stvarno se obuko, ko da ga je keva oblačila. Možda i jeste! Gleda me.

– Unervozila si se – bocka me Minja.

– Ma jok, samo da uzmem piće.

Sad je lakše. Koka-kola u plastičnoj čaši u mojoj ruci i već kao da sam se napila. Samo nek krene još jedna pesma na temu *volim te, malena* i padam u nesvest! Nešto u meni cvili kao gudalo po struni zategnutoj do bola. Gledam Minju i vidim da ona zna šta se u meni zbiva.

– Mico! Večeraass će biti ludilooo, znaaam – vrišti ona i uzbuđenje u meni raste. Steže me za ruke, skaćemo i vrištimo, i obe znamo da nešto ludo i divno u tim trenucima počinje. Baš tad. Baš tu, na Sonjinom rođendanu. Nešto veliko i neverovatno. Za nas. Za ceo svet!

Brži ritam kreće. Sonja gasi svetlo, a neko počinje da pali i gasi lampu, i odjednom kao da nismo više u jednom običnom stanu, nego u nekoj strava diskoteci. Svi ustaju i đuskaju. „Pijana je noć ko brod, suknje iznad kolena...”

Ispod Sonjinog stana živi komšinica Zagorka. Zvaće muriju. Jebaće nam kevu. Ma, šta nas briga. Samo đuskaj, lomi, sad il' nikad... Idemo, svi ruke gore!

Posle toga je krenula laganica muzika. Svi su zastali, a Davor je išao ka meni. Bocnula sam sebe noktom, samo da proverim da li mi se to stvarno dešava. Njegove oči tik ispred mojih. Nešto je promrmljao i počeli smo da plešemo.

Je l' se ovo stvarno meni dešava?

Želela sam da sve ide makar duplo sporije. Da se osvestim. Da se saberem. Da upamtim sve, svaki detalj...

Zapitkivao je nešto o društvu iz osnovne, smejali smo se, osećala sam njegovu ruku oko svog struka i pomerala se tako lagano da se slučajno nešto ne desi i ne pokvari magiju. Njihali smo se lagano u ritmu muzike, pevušili i smešili se, a onda... Onda mi je uputio jedan nežan pogled, i, nekako logično, ali neočekivano, desilo se ono o čemu svaka devojčica sanja: prvi poljubac. Nežan, nespretni i dug...

Zagrlio me je, a ja sam se tresla i preko njegovog ramena, još ne shvatajući šta me je snašlo, sa osmehom (koji se s razlogom zove „kez“) gledala u Minju, koja je namigivala i držala mi pesnice...

Neka čudna jeza mi je prolazila niz kičmu, leptirići kolali po stomaku, srce lupalo, sve se vrtelo, telo treperilo, a noge lebdele iznad površine!

Nešto je počelo! Nešto je stvarno počelo!

Ne samo zbog žurke. Ni zbog muzike. Ni zbog mene i Minje. Niti zbog Davora i poljupca. Zbog svega!

Zbog nekog čudnog osećaja da više nikad ništa neće biti isto kao pre. Ali na dobar način. I zato sam pustila da krene. Nisam stiskala kočnicu. Dodala sam gas!

POPRAVNI

Nikad u školi nisam bila dobar đak. Ali nisam baš bila ni propalitet – ovoliki. Nešto mi je od početka u srednjoj tako krenulo. Dvaput se zezneš, ne naučiš, ova ti zalepi minus, onaj keca, ostali prepisuju ocene i zapečaćena ti je sudbina. Najgore je što sam bila ubeđena da se u ovoj školi uči nešto o lepoti. A ono ništa. Suva matematika, srpski, hemija i ostalo, ko u osnovnoj samo gore. Nemam nerava za to. Dosta mi je što su u celoj generaciji sve same torokuše. Tipova nema ni za lek. Da nije Minje, ne bih imala s kim normalno da pričam. Užas! I kako posle da imam motivaciju da učim. Ionako u ovoj zemlji možeš da završiš pet fakulteta i opet ćeš da živiš ko stoka.

Eto, tako, moja tetka Suzana završila medicinu, nema posao, radi u nekoj selendri s vremena na vreme i živi na kraju sveta u naselju u kome još nisu uveli kanalizaciju. Mamina prijateljica Olga, magistar geografije (Šta će joj to u životu?), prodaje na pijaci. Okej, ima i nekih koji su postali face i biznismeni ili tako nešto, ali to je samo ako ti upadne kašika u med. Nisam ja htela da postanem glumica ili pevačica, pa sam sad kao u nekim iluzijama, ali ne mogu ni da učim ceo život – zajebi. Ipak, zarekla sam se da ću ovu školu, koja realno nema veze s negom lepote, da završim i da imam zanat u rukama, što reče ćale. Kako ću to da uradim – nemam pojma.

Svaki dan mi je sve dosadnije na časovima. Hvala bogu da je kraj godine, ali mi je frka za ocene. Nalepila sam ta tri keca iz mate, hemije i engleskog i sad me kučke zajebavaju. Ostalo sam popravila, a ovo nikako. I danas treba da je taj dan kad ću ja, kao popraviti hemiju i time se spasiti od popravnog. Mislim, to bi se desilo da nisam zaboravila da danas imam hemiju, pa nisam knjigu pipnula.

Popravni je uvek bio nešto stravično. Možeš da ubiješ čoveka, da se napiješ, da nekog zgaziš kolima, da osvaneš go na naslovnoj strani, ali nikako ne smeš da padneš na popravni. Odmah te svi gledaju kao propaliteta – kao nekoga ko će uskoro postati klošar, mafioza ili prosjak. Neću ni da pominjem šta sve u ženskoj varijanti. Nikad mi nije palo na pamet da bih mogla biti jedna od onih koje padaju na popravni. Nikad. Ipak, izgleda da se u životu često dešava da postanemo ono što smo najmanje hteli...

– Dobar dan! – pišti ogavna žgoljava profanka dok stolice i klupe škripe u mozak.

Ja, Bože, molim te samo da me ne prozove, naučiću za sledeći čas, nisam stigla danas, svašta se izdešavalo. Ubiće me matorci. Moooolim te! Samo ovaj put i više ti ništa neću tražiti.

– Danas ćemo da zaključujemo i popravljamo ocene.

Srce lupa. Kako nisam makar malo pogledala! Okreće drugu stranu u dnevniku. Možda me preskoči. Joj! Bolje da sam pobešla, u kom sam ja tripu?

– Ima li dobrovoljaca? – pita.

Ma, kakvih dobrovoljca! Pre bi se prijavili dobrovoljno za rat ili streljanje nego da izlaze pred ovu kučku. Dobrovoljci? Mora da je luda!

– Ništa, onda ću ja naći dobrovoljce.

Mislim se, naći ćeš ih i ubiti i posle nek te bog kazni, kakva si, gaduro. Nosićeš nas sve na duši što nam život upropaštavaš...

I dok se iskreno i posvećeno molim za spas, i već tinja nada da ću biti pomilovana – neko udara u gong sudbine.

– Evo, na primer, Milica Vulić bi mogla da popravi jedinicu. Milice, hoćeš?

Ćutim. Njen pogled ispod naočara me kida i priželjkujem da joj prebijem ta balava usta namazana crvenim karminom.

– Milice? – ponavlja ona.

Osećam kako mi se život okreće pred očima i vidim te ogromne crvene kore s kojih visi pljuvačka, i ona izgovara poslednji poziv:

– Milice, jesi li spremna?